



ПРАКТИЧНА ПАМ'ЯТКА

Академічна добročесність у магістерській роботі



Що змінилося у нормативній базі

НОВИЙ БАЗОВИЙ ЗАКОН

Закон України «Про академічну доброчесність» № 4742-IX від 18.12.2025. Введений у дію 31.07.2026. Він визначає цінності, правила, види порушень і реагування.

СТАТТЯ 42 «ПРО ОСВІТУ»

Стаття 42 тепер відсилає до Закону «Про академічну доброчесність», спеціальних законів і внутрішніх актів закладу освіти.

НОВИЙ ПОРЯДОК 2026

Постанова КМУ № 1145 від 17.09.2026 визначає процедуру позбавлення ступеня вищої освіти у разі встановлення плагіату, фабрикації чи фальсифікації у кваліфікаційній роботі.

ЛОКАЛЬНІ АКТИ ДУІКТ

Положення ДУІКТ 2023 року про запобігання та виявлення академічного плагіату залишається важливим локальним орієнтиром; перед поданням перевіряйте актуальну редакцію документів університету.

Академічна доброчесність - не лише «антиплагіат»

АКТУАЛЬНЕ ВИЗНАЧЕННЯ

Сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності.

Авторство

Не приписуйте собі чужі результати; чітко показуйте власний внесок.

Джерела

Позначайте походження чужих ідей, текстів, даних, моделей і перекладів.

Дані

Не вигадуйте та не змінюйте результати під бажаний висновок.

ШІ

Не подавайте згенерований ШІ результат як власний, якщо факт використання не зазначено.

Чужий текст і чужа ідея оформлюються по-різному

НЕВДАЛО

«Цифрова трансформація підвищує конкурентоспроможність підприємства». Джерело не зазначене.

КОРЕКТНО

«...» [Автор, рік, с. 42] - якщо фразу відтворено дослівно.

НЕВДАЛО

Студент замінив кілька слів синонімами і вважає, що посилання більше не потрібне.

КОРЕКТНО

За підходом автора, цифрова трансформація впливає на ... [Автор, рік]. Далі - власний аналіз.

ТЕСТ

Якщо теза з'явилася у вашому тексті завдяки конкретному джерелу - читач повинен бачити це джерело.

Розберіть походження кожного речення

АБЗАЦ

За даними звіту компанії, частка онлайн-продажів становила 38% [джерело]. Автор А. пов'язує динаміку зі зміною поведінки споживачів [джерело]. У нашому опитуванні 64% респондентів назвали зручність ключовим фактором. Отже, для досліджуваного підприємства доцільно окремо оцінити якість цифрового сервісу.

38%

чуже число

точне джерело

думка автора А.

чужа ідея

посилання

64%

ваші дані

методика + масив

«Отже...»

ваш висновок

логічне обґрунтування

Самоплагіат: «це моє» **не означає** «можна без пояснення»

СИТУАЦІЯ

У магістерську роботу переноситься фрагмент вашої статті, курсової або попереднього дослідження.

РИЗИК

Попередньо оприлюднений результат подається як новий без належного позначення його походження.

ДІЯ

Зазначте попередню публікацію/роботу та чітко відділіть раніше отриманий результат від нового внеску.

ПРИКЛАД

«Окремі положення цього підрозділу розвивають результати, раніше оприлюднені автором у ... [посилання]». Формат узгодьте з вимогами кафедри.

Фабрикація ≠ фальсифікація

ФАБРИКАЦІЯ

Створення/наведення вигаданих або неперевірених даних як реальних результатів дослідження. Приклад: «домалювати» відповіді респондентів, яких не було.

ФАЛЬСИФІКАЦІЯ

Свідоме змінення, викривлення або приховування даних/процедур так, що результат дослідження стає недостовірним. Приклад: вилучити небажані спостереження без обґрунтування.

ЩО ЗБЕРІГАТИ

Анкету й масив відповідей • опис вибірки та періоду збору • вихідні значення й формули
• джерела показників • версії файлів із розрахунками • пояснення очищення даних.

Ключове правило 2026: не видавайте результат ШІ за власний

ЩО ПРЯМО ВИЗНАЧАЄ ЗАКОН

Недоброчесним є оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних та інших результатів, згенерованих ШІ, як результатів власної академічної діяльності, якщо факт використання ШІ не зазначено в роботі або супровідних матеріалах.

РИЗИКОВО

Вставити згенерований абзац, таблицю або модель і подати їх як власну роботу без розкриття використання ШІ.

КРАЩЕ

Розкрити факт і роль ШІ відповідно до вимог кафедри/університету; перевірити факти, джерела, розрахунки та залишити за собою змістовну відповідальність.

НЕ УНІВЕРСАЛІЗУЙТЕ

Формат декларації, допустимі сценарії та місце розкриття використання ШІ визначаються локальними правилами. Перевірте актуальні вимоги [ДУІКТ і кафедри](#).

Як описати використання інструмента без перебільшень

ПРИКЛАД ПРОЗОРОГО ОПИСУ

«Під час підготовки тексту використовувався інструмент генеративного ШІ для мовного редагування та пошуку варіантів структури. Фактичні твердження, джерела, розрахунки та остаточні формулювання перевірені й опрацьовані автором».

ШІ НЕ Є ДЖЕРЕЛОМ ФАКТУ

Не посилайтеся на відповідь чат-бота замість першоджерела. Знайдіть і перевірте реальну публікацію, документ, статистику або набір даних.

НЕ ВИГАДУЙТЕ DOI / СТАТТІ

Кожне бібліографічне посилання має бути реально знайдене й перевірене. Відповідальність за достовірність залишається за автором роботи.

Відсоток збігів не дорівнює автоматичному «вердикту»

1. СИСТЕМА

Виявляє текстові збіги та формує звіт. Це технічний інструмент, а не самостійне рішення про порушення.

2. ЛЮДИНА

Керівник/уповноважені особи аналізують характер збігів: цитати, кліше, джерела, парафраз, можливі маніпуляції.

3. ПРОЦЕДУРА

Факт порушення встановлюється у визначеній законом та/або внутрішнім актом процедурі.

Тому у пам'ятці не варто писати: «11,34% — чудово, робота точно самостійна». Коректніше: «показник потрібно аналізувати разом із характером і джерелами збігів та локальними правилами».

Робочий алгоритм магістра:

- 1 Звірте джерела** Кожне посилання в тексті має відповідати реальному джерелу.
- 2 Перевірте парафраз** Чужа ідея залишається чужою навіть після переписування своїми словами.
- 3 Перевірте дані** Збережіть первинні матеріали та відтворювані розрахунки.
- 4 Розкрийте ІІІ** Позначте використання згенерованих результатів згідно з актуальними правилами.
- 5 Проаналізуйте збіги** Не «полюйте за відсотком» — виправляйте проблемні запозичення.
- 6 Уточніть локальні вимоги** Перед фінальним поданням перевірте актуальні документи ДУІКТ і кафедри.

Реагування залежить від виду порушення та процедури

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ

Новий Закон передбачає різні заходи реагування та санкції; конкретний захід має відповідати змісту й рівню порушення та застосовуватися за процедурою.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Академічний твір, на підставі якого присуджується ступінь вищої освіти, має перевірятися на ознаки порушення академічної доброчесності.

ПІСЛЯ ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ

Постанова [КМУ №1145](#) від 17.09.2026 встановлює процедуру позбавлення ступеня вищої освіти, якщо у кваліфікаційній роботі встановлено академічний плагіат, фабрикацію чи фальсифікацію.

7 запитань перед завантаженням роботи

- ☐ Чи має кожна чужа цифра, модель, таблиця, графік та ідея зрозуміле джерело?
- ☐ Чи оформлені дослівні фрагменти як цитати?
- ☐ Чи є посилання після перефразованих чужих ідей?
- ☐ Чи позначено використання власних попередніх результатів?
- ☐ Чи можу я підтвердити первинними матеріалами дані й розрахунки?
- ☐ Чи розкрито використання результатів ШІ там, де це потрібно?
- ☐ Чи перевірів я актуальні вимоги ДУІКТ/кафедри саме перед поданням?

Джерела:

[Закон України «Про академічну доброчесність»](#) 18.12.2025 № 4742-IX • чинний, введений у дію 31.07.2026

[Постанова Кабінету Міністрів України](#) 17.09.2026 № 1145 • Порядок позбавлення ступеня вищої освіти

[Закон України «Про освіту»](#) ст. 42 у редакції після змін Законом №4742-IX

[Положення ДУІКТ](#) про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, 2023

[Кодекс академічної доброчесності ДУІКТ](#) локальний акт університету, 2023

Важливо: локальні акти можуть оновлюватися. Для офіційного подання використовуйте актуальну редакцію документів на сайті ДУІКТ.